

VIVA

LA

VIDA

design uit Mexico

Eén en al bruis, daar in Mexico. Het land maakte een gigantische inhaalslag op het gebied van design, om nu in de voorhoede te marcheren. Wat betinkt ons?

tekst Renske Schriemer

Club Niños y Niñas

136 ELLE DECORATION

ONNIS LUGUE

ARCHITECT/DESIGNER EMILIO CABRERO 'DE MEXICAANSE DESIGNSCENE IS BOOMING'

Hoe omschrijf jij Mexicaans design?

'Als erfgenamen van een sterke cultuur zijn Mexicaanse ontwerpers geïnspireerd door de diversiteit aan culturen, landschappen, mensen en kunstvormen in Mexico.'

Wat is de uitdaging voor designers in Mexico? 'We leunen sterk op onze traditionele ambachten; het typische kleurgebruik, de texturen en materialen zie je vaak terug in het werk van eigentijdse ontwerpers. Maar innovatie is ook belangrijk. Het is een van de actiepunten van Design Week Mexico om vernieuwing te stimuleren en die te laten zien. Design dat niet rond de ambachten blijft cirkelen, maar aan terrein wint in de internationale ontwerpwereld.'

Voel jij je een Mexicaanse ontwerper?

'Ik ben van huis uit architect, maar voel me ook designer. Ik identificeer me sterk met sommige kenmerken van Mexicaans design: functioneel met een groot gebruik van ambachten en lokale materialen.'

Waarom begon je tien jaar geleden Design Week Mexico? 'Het was nodig om te laten zien wat de waarde is van Mexicaans design, maar ook dat design een instrument kan zijn voor verandering. DWM is een platform voor analyse, dialoog, creatie en connectie. Het is nodig om design en architectuur centraal te stellen, omdat die een grote bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van onze steden en publieke ruimtes, en daarmee aan kwaliteit van leven. We proberen ontwerpers ook te stimuleren om groter te denken. Ze zijn prima geschoold, maar werken soms te individueel. Als DWM zijn we aanjagers in het bouwen van een Mexicaanse creatieve industrie.'

Stand op de Mexico Design Week

JAJIME NAVARRO

Mexico Design Week

Emilio Cabrero, architect en ontwerper, was in 2009 initiatiefnemer van de eerste Design Week in Mexico City. Hij is nog altijd directeur van het jaarlijks terugkerende evenement. Cabrero wist in 2018 van Mexico City zelfs de zesde World Design Capital te maken, een primeur in Midden-Amerika. Midden-Amerikaanse steden moeten nog werken aan hun identiteit, vindt Cabrero. Veel steden zijn niet veilig en slecht leefbaar; dat geldt zeker voor Mexico City. Hoewel Mexico de vijftiende economie ter wereld is, is de kloof tussen arm en rijk groot. En daar ligt een taak voor designers, volgens Cabrero: zij kunnen zorgen voor betere ontwerpen van wijken, gebouwen, pleinen en parken, die de stad leefbaarder moeten maken. De designweek in Mexico City is inmiddels een *must-go* voor Midden-Amerika, waarmee het land een ware designhub lijkt te worden.

3 tot en met 13 oktober 2019, designweekmexico.com

HIP HUIS

Het is elk jaar een van de grote trekkers van de Design Week Mexico: Designhouse. Tijdens de editie van 2018 transformeerden 24 Mexicaanse ontwerpers een leegstaand pand in Mexico City om tot een levendig huis met (rooftop)bar en glazen boomhut. Ook de roze kamer van de vooraanstaande designstudio MOB was oogstrelend. Eveneens niet mis: de entree met bar van de hippe Mexicaanse (interieur)ontwerper Sofia Aspe.

HÉCTOR ESRAWE 'GEEN IDEE WAT MEXICAANS DESIGN IS'

Héctor Esrawe (1968) is een beroemdheid in eigen land. Hij is een van de oprichters van experimenteel collectief NEL en hij heeft een multidisciplinaire studio met een indrukwekkende lijst ontwerpen voor interieurs, winkels, installaties en meubels op zijn naam.

Waarom wilde je ontwerper worden?

'Als kind haalde ik graag spullen uit elkaar, benieuwd hoe ze werkten. Later raakte ik gefascineerd door gebouwen. Toen ik op mijn zeventiende ontdekte dat "design" alles aan elkaar smeedt, was ik verkocht.'

Jij begon in 1992 je designstudio. Was er toen een designscene in Mexico?

'Nee, niks. We hadden geen computers, geen designmagazines. Wij ontdekten pas wat er nieuw was in de wereld als we tijdens reizen magazines oppikten. Er was ook nauwelijks behoefte aan kwalitatief goede spullen. Goed genoeg was het credo.'

Hoe is dat veranderd? 'We hebben nu een bloeiende designscene. We hebben een enorme inhaalslag gemaakt. Wat Mexicaanse designers doen kan zich meten met wat er in de rest van de wereld gebeurt. Nu moeten we elkaar beter maken en kritisch leren zijn.'

Bestaat er zoiets als Mexicaans design?

'Geen idee wat dat is, maar ik denk niet graag in stereotypes.'

3X HÉCTOR ESRAWE

Kumoto by Tori Tori Een brutalistische bentobox, zo oogt het strakke restaurant dat Esrawe samen met architect Michel Rojkind in 2018 maakte. Kumoto is een ode aan dokter Kumoto, een tandarts die restauranthouder werd en meerdere restaurants uitbaat.

Gelatoscopio Tong- en oogstrelende sensatie: ijswinkel Gelatoscopio in Mexico City, ontworpen in 2016. Ijs komt uit ronde buffetramen in een golvende metalen wand met overal gaten, met daarin caleidoscopen, spiegels en vergrootglazen.

Trama Collection Gelanceerd in februari tijdens Zonamaco, de belangrijkste kunst- en designbeurs van Mexico, die jaarlijks plaatsvindt. Trama Collection is een 'kast' van hout en messing, geïnspireerd op steigers en andere tijdelijke constructies die nodig zijn bij bouwwerkzaamheden.

Brutalisme

Bouwen met beton, stoer en no-nonsense, is lang in trek geweest in Mexico. Dit brutalisme, ontstaan in Europa in de jaren vijftig en geïnspireerd op werk van architecten Le Corbusier en Ludwig Mies van der Rohe, waaide over naar alle werelddelen. In Mexico was het bouwen met *béton brut* (ruw beton) tot ver in de jaren zeventig extreem populair – en nu nog. Dit zijn de mooiste betonnen bouwsels.

1970, Casa Hernández Agustín Hernández Navarro (1924) wilde geen architect worden – zijn moeder dwong hem daartoe, gaat het verhaal – maar werd een van de bekendste architecten van Mexico. Bijzonder is zijn eigen woonhuis annex studio, ook wel Praxis genoemd. Het is gebouwd als een boom waarop een geometrisch kunststuk staat, met een knipooog naar Maya-kunst.

1975, Palmas 555 Een nonchalant op elkaar gelegde stapel boeken, zo ziet het gebouw van de architect Juan Sordo Madaleno (1916-1985) eruit. Sordo Madaleno was een van de belangrijke modernistische architecten van Mexico en het brutalistische Palmas 55 is een van zijn beroemdste bouwwerken.

2018, Club de Niños y Niñas Vorig jaar leverde het Centro de Colaboración Arquitectónica de Club de Niños y Niñas del Estado de México op. In dit gebouw in een van de armste en gevaarlijkste wijken van Mexico City kunnen kinderen en jongeren na schooltijd terecht voor bijles, sport en spel. Het bestaat uit een sporthal, een auditorium en verschillende lokalen en speelpleinen. Ze worden bijeengehouden door een betonnen gewelfgang, ook wel de ruggengraat van het complex. De architecten brengen zo brutalisme terug bij zijn roots: goed bouwen voor iedereen.

MEXICO'S MUZE 2021 IS FRIDA KAHLO-JAAR

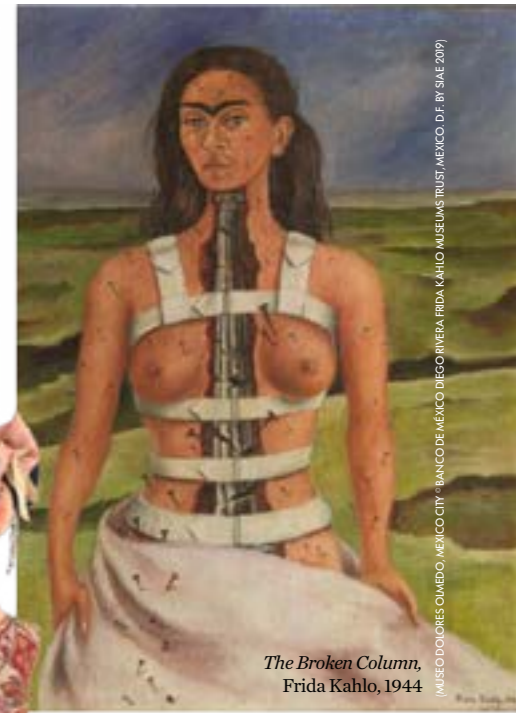
Ze is ongetwijfeld de bekendste kunstenaar van Mexico en ruim zestig jaar na haar dood nog onverminderd populair. Frida Kahlo (1907-1954) was zelfbewust, radicaal, eigenzinnig en had een vrije seksuele moraal. Zowel haar surrealistische zelfportretten als haar opvallende en exotische verschijning – ruisende rokken, bloemen, linten en pre-Colombiaanse sieraden – spreken tot de verbeelding. Kahlo ging gebukt onder de gevolgen van kinderverlamming en een ernstig verkeersongeluk in haar jeugd, en later onder de even gepassioneerde als moeilijke relatie met die andere bekende Mexicaanse kunstenaar, Diego Rivera (1886-1957). Desondanks is haar kunst – veel zelfportretten, omdat ze lang aan bed gekluisterd was – krachtig en kleurrijk. Kahlo's werk was pas in 2010 voor het eerst in

Europa te zien, in Brussel. Vorig jaar exposeerde het Victoria & Albert Museum in Londen Kahlo's kleding en sieraden. De tentoonstelling *Making Her Self Up* was vijf maanden achtereenvolgend uitverkocht. Ook in het interieur zagen we een opleving van Kahlo's sfeer: geborduurde stoffen, keramiek in dieren- en plantentema's, kleurrijke kussens en plaids.

2021 wordt nu al het Nederlandse Kahlo-jaar genoemd. Het Drents Museum in Assen trapt af met een tentoonstelling van haar schilderijen en tekeningen. Daarna volgt het Cobra Museum in Amstelveen met een expositie van zowel werk van Kahlo als van Diego Rivera.

drentsmuseum.nl, cobra-museum.nl, museofridakahlo.org.mx

Gespot tijdens Maison & Objet in Parijs: de handgemaakte stoffen Frida Kahlo-objekten van de Duitse Jo Ann Kessler

The Broken Column, Frida Kahlo, 1944

FERNANDO LAPOSSE MEER MET MAIS

Mais en Mexico zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De Olmeken aten duizenden jaren geleden al mais, net als de Maya's en Azteken. Mexicanen eten nog elke dag mais, meestal verwerkt tot tortilla's, gevuld met bonen, vlees, pepers en – je raadt het – mais. In 1966 zijn de oudste maiskorrels ooit gevonden in Mexico, bewijs dat de gele korrels er achttuizend jaar geleden al werden verbouwd en gegeten.

Hoewel, geel: in Mexico zijn zestig verschillende soorten mais bekend, in kleur variërend van geel en groen, tot roze, rood en alle tinten blauw. Sinds Mexico in de jaren negentig overschakelde op grootschalige landbouw, neemt het aantal soorten in rap tempo af. Dat heeft grote gevolgen voor lokale boeren, die niet alleen hun inkomen, maar ook hun 'eigen' mais zien verdwijnen. De Mexicaanse ontwerper Fernando Laposse breekt een lans voor mais en boer. Hij bedacht een toepassing voor de schillen om de kolven, die vaak als afval worden weggegooid. Met zijn project Totomoxtle verwerkte hij de schillen tot een finer waarvoor wanden en meubels kunt bekleden. De verschillende kleuren mais gebruikt hij om patronen te maken in het finer. Maisafval gebruiken levert niet alleen een duurzaam materiaal op. Laposse beschermt hiermee de biodiversiteit en hij biedt Mexicaanse boeren extra inkomsten, zodat ze hun lokale mais kunnen blijven verbouwen. Laposse won met zijn maisfijner de eerste Food Design Award in 2017.

NIEUWE STERREN

Comité de Proyectos

Vriendinnen en ontwerpers Lucía Soto en Andrea Flores bundelden in 2014 hun krachten in studio Comité de Proyectos. Ze ontwerpen interieurs, meubels, spiegels, plantenstands en meer. Hun stijl is een prettige mix van pure materialen, ambachtelijk gemaakte spullen en modern ontwerp. De plantenstand met spiegels zorgt voor een snelle jungle in elk huis. comitedeproyectos.mx

Juskani Alonso

Als kind reisde hij al graag en veel, vooral door Mexico. Als jongvolwassene trok hij naar Europa en ontdekte hij dat hij ontwerper wilde worden. Alonso ontwerpt houten meubels vol ambachtelijk vernuft, die hij samen met ambachtslieden in zijn eigen houtfabriek maakt. Die fabriek bedacht en bouwde hij zelf, samen met zijn broer en vader, beiden architect. juskanialonso.com.mx

Moisés Hernández

Hij studeerde in 2013 als eerste Mexicaanse student ooit af aan de Zwitserse ontwerpopleiding ECAL. Een jaar later opende hij zijn eigen studio in Mexico City. Inspiratie put hij uit de overbevolkte en chaotische stad waarin hij werkt en Mexicaanse tradities, materialen en objecten. Zijn houten vogels Ash voor Ligne Roset zijn echte blikvangers. moises-hernandez.com

David Pompa

De Mexicaans-Oostenrijkse David Pompa opende na zijn studie in Londen een studiootje. Hij raakte gegrepen door materialen als zwarte klei en vulkanische steen en maakt daar elegante verlichtingsarmaturen mee. In 2017 was hij het eerste Mexicaanse merk op verlichtingsbeurs Euro luce in Milaan. davidpompa.com

David Pompa

David Pompa

Comité de Proyectos

Moisés Hernández

MEXICO TE KOOP

Het mooiste dat Mexico te bieden heeft, vind je bij Onora Casa in Mexico City. Vijf jaar geleden openden kunsthistorica Maggie Hilton uit New York en haar vriendin Maria Eledia Hagerman, een Mexicaanse ontwerper die in Los Angeles werkt, hun shop. Hun moderne interieurcollectie bestaat uit kleurrijke vintage kussens, koperen gevlochten manden, houten tafelgoed, keramiek en meer, allemaal lokaal geproduceerd door ambachtslieden. Tevens een goede webshop. onoracasa.com

JORGE ALMADA EN ANNE-MARIE MIDY MAKEN RANCHERO CHIC CASAMIDY

De Mexicaanse Jorge Almada en de Franse Anne-Marie Midy ontmoetten elkaar toen ze allebei in New York studeerden. Samen gingen ze Jorges droom achterna: ontwerpen en werken met traditionele ambachtsmensen in Mexico.

Waarom wilde jij graag terug naar Mexico, Jorge? 'Al tijdens mijn designopleiding in New York wist ik dat ik in Mexico met lokale ambachtsmensen wilde werken. Ik zag potentie in dat prachtige handwerk, maar dan op een eigentijdse manier.'

Wat is bijzonder aan Mexicaans handwerk? 'Mexico is een levenslustig land met rijke ambachtelijke tradities. Sommige daarvan gaan terug tot de pre-Colombiaanse tijd, andere tradities zijn meegekomen met de Spaanse kolonisten en ver-Mexicaanst. Ik vind het geweldig dat ze nog steeds bestaan.'

Ze waren niet echt in trek. 'Toen wij in 1998 met Casamidy begonnen, wisten we dat we een nieuwe manier moesten vinden om die ambachten in te zetten. De ontwerpen moeten op zichzelf staan, dat ze cultureel geladen zijn is een bijkomstigheid. In Mexico werd ook neergekeken op lokale ambachten, dat hielp niet. Mexicanen wilden liever buitenlandse merken. Gelukkig zien we dat jongere generaties hun roots waarderen.'

Hoe verging het jullie? 'We zijn gaan werken met ambachtsmensen; hout- en leerbewerkers, keramisten, wevers. Een feest. Zij zijn altijd heel open-minded geweest, geen vraag van ons was te gek. Zij wilden graag meewerken aan het experiment. Dat onze meubels handgemaakt zijn, geeft ze extra waarde boven industriële producten. Sinds een paar jaar verblijven we vaak op een ranch in het noorden van Mexico. We werken er met zadelmakers, geweldige leerbewerkers zijn dat, en sinds kort ook veel met Huichol-ambachtsmensen. Zij weven en borduren met kraaltjes. Ranchero chic noemen we die stijl. Inmiddels werken we met zestig ambachtsmensen en zijn onze meubels een succes, vooral in Amerika.'

Wat is er veranderd in de Mexicaanse ontwerpscene de afgelopen decennia?

'Er is nu veel aandacht voor ons ambachtelijke en ontwerpergoed. Dat is niet helemaal nieuw, in de jaren dertig tot en met zestig was er ook veel samenwerking tussen ambachtsmensen en ontwerpers zoals Clara Porset en Marc du Plantier, al waren dat natuurlijk buitenlandse ontwerpers.'

Het bruist de laatste jaren in Mexico. 'Mexico heeft altijd goede architecten gehad. Nu staat weer een generatie toppers op, zoals José Juan Rivera Rio, Tatiana Bilbao, Frida Escobedo, Michel Rojkind en Enrique Norten. Van de laatste vijf Oscars zijn er vier gewonnen door Mexicaanse regisseurs. Kunstenaars als Bosco Sodi, Jose Dávila en Gonzalo Lebrija gooien hoge ogen. We zijn visueel heel sterk, behalve als het om interieur gaat. Daar is nog een wereld te winnen. Maar dat is niet gek als je bedenkt dat er in eigen land nauwelijks interesse is voor Mexicaans meubelontwerp.'

